SZOBORPARKŐR

Jolsvai András

Hamis a baba!

Csak semmi pánik! Szögezzük le mindenekelőtt: ha valaki szobrot érdemel a huszadik század második felének magyar színházi alakjai közül, Bujtor István egészen biztosan az. Unikális jelenség volt, igazi self made man, akiről első ránézésre is látszott, hogy fél kézzel legyőz minden akadályt. De nemcsak daliás termete, s a belőle sugárzó őserő miatt, hanem derűs életszemlélete, epikureizmusa, humanizmusa okán is. Ezernyi pompás anekdota kering róla, amelyek egyrészt kópéságairól, slágfertigségéről, másrészt elpusztíthatatlanságáról, harmadrészt tehetségéről mesélnek. Bujtor István afféle népi hős volt, egy igazi szín a szürkeség évtizedeiben, már akkor is, mielőtt megalkotta volna – főleg önéletrajzi elemekből – alteregóját, Ötvös Csöpit, a zabolázhatatlan (rendőr)zsenit, aki egyedül képes arra, hogy kirángassa a kátyúból a világ elakadt szeke-

rét. Szerencse, hogy Bujtornak – a fent elősorolt kiváló tulajdonságok mellett – humora is volt, s miközben szobrot emelt önmagának, vidáman kikacsintott a nézőire, nyugi, pupákok, csak viccelek.

Kár, hogy akik azon fáradoztak, hogy maradandó emléket állítsanak neki – megrendelők, felavatók, alkotók – nem rendelkeztek ezzel a tulajdonsággal.

Ebből az lett, mindenféle jó szándékok ellenére, hogy most a füredi mólónál, a Vitorlás téren egy elfuserált Popey-szobor áll, amint egy félbevágott, vitorlátlan vitorlásban menekül a hitelezői elől, gondosan hátat fordítva a Balatonnak. Az Ötvös Csöpi-rajongók persze tudják, amit tudnak, de mindazon külhoniak, akiket az élet megfosztott ettől a tudástól, csak egy különös darabját észlelik annak a zsibvásárnak, mely itt elébük tárul. Fotózkodni persze remekül lehet vele, csak aztán sok idő elmegy azzal, hogy az ember keresi a nyílást, ahová a pénzt kell dobni: nincs olyan füredi turista, aki ne tudná, hogy ott minden pénzbe kerül, és nem is kevésbe.

Farkas Ádám elsősorban tanárként, másodsorban domborművek, gobelinek alkotójaként futott be szép karriert, s csak pályája utolsó (legyen ez eddig utolsó, és éljen soká, egészségben) szakaszában vállalkozott korkompatibilis figuratív köztéri alkotásokra – változó eredménnyel. Ez a füredi Bujtor-paródia például meghaladta az erejét. (Vagy ez volt a megrendelői igény. Vagy a kettő különös ötvösözéséről – hoppá! – van szó.) Akárhogy is, ez a szobor, bár Bujtor István egyik jelmezét viseli, olyan messze van a színészlegendától, mint Mikó Latinovitstól. (Gyorsan kérjünk elnézést a jeles karakterszínésztől és kalákistától, aki csak a szójáték miatt került ebbe a mondatba, voltaképpen indokolatlanul.)

Ha Pedersoli urat megszobrászolja valaki, magától értetődik, hogy egyetlen szerepében, Piedoneként fogja ábrázolni. (Ne a pesti szobrára gondoljanak, ha kérhetem!!) Megengedem, Bujtor pályáján különleges helyet foglalt el az Ötvös-sorozat, de azonosítani ezzel a szereppel, azt nem tartom a legszerencsésebb döntésnek. Száznál több (!) filmben szerepelt, pompásabbnál pompásabb alakítások fűződnek a nevéhez (ő még arra is képes volt, a hetvenes években, hogy szerethető alakká formáljon át egy csendőrtisztet!), és akkor még nem beszéltünk emlékezetes színházi alakításairól és igazgatói működéséről. Farkas Ádám (vagy valaki más) mégis a vitorlázó rendőrt választotta. Értem, Füreden vagyunk, az Ötvös-filmek ott forogtak, a környéken, de ez a tény legfeljebb egy emléktáblát érdemelne. Bujtor István pedig sokkal többet. Bujtor számára ugyanis a vitorlázás a szabadsággal volt egyenlő, a mi számunkra pedig maga Bujtor jelentette a szabadságot. Úgy, ahogy volt. Ezt az elementáris szabadság-

vágyat kellett volna érzékeltetnie ennek a szobornak, ahhoz pedig kevés egy matrózsapka – Illyésből se lett tőle tengerész.

Fotó: Tanyi Adrienne